

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/215277,Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupacja-niemiecka-dzialania.html>
27.02.2026, 22:33

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką – działania Instytutu Pamięci Narodowej w 2025

[Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych Polacy ratujący Żydów](#)

24.03.2025

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, obchodzony 24 marca, jest wyrazem hołdu dla tych, którzy w trudnym okresie okupacji niemieckiej, mimo grożącej kary śmierci, zdecydowali się pomóc współobywatelom narodowości żydowskiej.

Tysiące naszych rodaków zaangażowało się w pomoc Żydom. Tylko niewielka część z nich została uhonorowana medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Dzięki poświęceniu Polaków śmierci z rąk okupantów uniknęło kilkadziesiąt tysięcy Żydów. Około tysiąc z pomagających zapłaciło za swój heroizm życiem.

W gronie tych, którzy – mimo wielu przeciwności – pomagali Żydom, byli Wiktor i Józef Ulmowie z Markowej na Podkarpaciu. Okazali miłosierdzie jak biblijni Samarytanie. W nieludzkich czasach zachowali człowieczeństwo.

W rocznicę zamordowania Rodziny Ulmów przypominamy o Polakach ratujących Żydów, organizując wiele wydarzeń w całej Polsce.

Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie

- [10 marca 2025 – audycja „Jak Żydzi pomagali Polakom po wojnie?” z serii „Ekspres czytelnicy IPN”, przygotowana przez Wydawnictwo IPN;](#)
- [21 marca 2025, godz. 9.15 – dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN, gościem audycji z cyklu „Historia toczy się dziś” na kanale IPNtv;](#)
- [21 marca 2025, godz. 17.30, Warszawa – promocja publikacji Sebastiana Piątkowskiego „W płomieniach zaś ciągle odzywały się jęki...” \(Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, ul. Marszałkowska 107\);](#)
- [22 marca 2025, godz. 9.40, Warszawa – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej 100-lecie utworzenia warszawskiej prowincji Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu oraz](#)

[otwarcie wystawy „W służbie Bogu i Ojczyźnie”, przygotowanej przez IPN w Warszawie i siostry Nazaretanki \(kościół św. Józefa Oblubieńca, parafia św. Stefana Króla Wyznawcy, ul. Czerniakowska 137\);](#)

- [23 marca 2025, Markowa – uroczystości z udziałem dr. Mateusza Szpytmy, zastępcy prezesa IPN, upamiętniające Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej;](#)
- [24 marca 2025, godz. 16.00, Ciepeliów \(pow. lipski, woj. mazowieckie\) – odsłonięcie pomnika poświęconego Polakom ratującym Żydów w czasie II wojny światowej, uroczystość z udziałem najwyższych władz państwowych; pomnik zrealizowany przez Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN;](#)
- [24 marca 2025, Radom – widowisko „Sprawiedliwi”, upamiętniające Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, organizowane przez Biuro Wydarzeń Kulturalnych IPN \(wejście z bezpłatnymi wejściówkami\);](#)
- 24 marca 2025, Legionowo – prezentacja wystawy „Błogosławieni Ulmowie z Markowej” oraz wykład Barbary Pamrów (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Warszawie) przybliżający kontekst historyczny ekspozycji (kościół pw. Miłosierdzia Bożego);
- Warszawa – warsztaty edukacyjne stacjonarne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych „Holokaust i Polacy ratujący Żydów” (Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, ul. Marszałkowska 107);
- Warszawa – zajęcia edukacyjne online dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych „Holokaust i Polacy ratujący Żydów” (Centralny Przystanek Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, ul. Marszałkowska 107);
- Warszawa – spacer „Warszawa Sprawiedliwych” prowadzony przez edukatorów Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego;
- [Nowość wydawnicza: „W płomieniach zaś ciągle odzywały się jęki...”. Niemieckie zbrodnie na niosących pomoc Żydom Polakach z Ciepeliowa i okolic \(1942-1943\);](#)
- [Zapowiedź wydawnicza: Pomoc Żydom na terenie przedwojennego województwa stanisławowskiego podczas okupacji niemieckiej;](#)
- [Zapowiedź wydawnicza: Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej, wyd. 2 zmienione;](#)
- [Fragmenty Ksiąg Wydawnictwa IPN – Relacje o pomocy udzielanej Żydom i Polakom 1939-1949](#)
- [Audycja „Przystanek Historia”, odcinek 7](#)

Instytut Pamięci Narodowej w Białymstoku

- 23 marca 2025, godz. 11.00, Rosochate Kościelne – poświęcenie wyremontowanego staraniem IPN grobu weterana Rocha Modzelewskiego;

Instytut Pamięci Narodowej w Gdańsku

- 22-24 marca 2025, Gdańsk – wyświetlanie z projektora animacji w związku z Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką na budynku IPN przy al. Grunwaldzkiej 216;

Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach

- [24 marca 2025, godz. 10.00, Korbielów – uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Rudolfa i Wojciecha Basików w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką \(Zespół Szkół nr 5 w Korbielowie przy ul. Beskidzkiej\);](#)
- [26 marca 2025, godz. 17.00, Katowice – spotkanie z dr Aleksandrą Namysło, autorką książki „Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej” \(Filia nr 11 Miejskiej Biblioteki Publicznej\);](#)
- 26 marca 2025 – „PodCzas – Podcast IPN Katowice” – z dr Aleksandrą Namysło (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN Katowice) dotyczący ukrywania dzieci żydowskich podczas II wojny

światowej na platformie [Spotify](#);

Instytut Pamięci Narodowej w Kielcach

- 1-31 marca 2025, Sandomierz – prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej (Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Długosza, ul. Parkowa 1);
- 24 marca 2025, Kielce – wernisaż nowej wystawy Delegatury IPN w Kielcach „Irena Sendlerowa” (Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia”, ul. Warszawska 5);
- [25 marca 2025, Sandomierz – zajęcia edukacyjne „Życie za życie. Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” oraz wykład „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej w regionie kieleckim. Wokół kontekstu historycznego”; wydarzenia zorganizowane w ramach cyklu „Wtorki z historią najnowszą” \(Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Długosza, ul. Parkowa 1\);](#)

Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie

- 8 marca 2025, Bukowno-Przymiarki – wystąpienie przedstawiciela IPN podczas uroczystości związanej z 81. rocznicą śmierci Stefanii Lemler, zastrzelonej 9 marca 1944 r. za pomoc żydowskiej rodzinie;
- 23 marca 2025, Balice – wykład oraz prezentacja wystawy IPN „Samarytanie z Markowej”;
- [24 marca 2025, Tokarnia – uroczystości poświęcone Katarzynie Filipek – Sprawiedliwej wśród Narodów Świata, zamordowanej przez Niemców za ukrywanie Żydów, współorganizowane przez IPN w Krakowie;](#)
 - 12.00 – msza św. w kościele Matki Bożej Śnieżnej w Tokarni;
 - 13.00 – uroczystości przy popiersiu Katarzyny Filipek w Tokarni;
- 24 marca 2025 – wykład online „Polacy ratujący Żydów” i seminarium dla nauczycieli z Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli (Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Nowym Sączu);

Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie

- 24 marca 2025, godz. 10.00, Lublin – działania edukacyjne przygotowane w związku z miejskimi obchodami Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką; wydarzenie we współpracy z Wojewodą Lubelskim, Marszałkiem Województwa Lubelskiego, Prezydentem Miasta Lublin:
 - Prezentacja wystawy IPN „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” (Plac Litewski w Lublinie),
 - Pokaz spotu IPN „Polacy ratujący Żydów” (sala konferencyjna IPN w Lublinie, ul. Wodopojna 2),
 - Tematyczna prelekcja (sala konferencyjna IPN w Lublinie, ul. Wodopojna 2),
 - Warsztaty „Historia ukryta w fotografii. O rodzinie Ulmów – warsztaty fotograficzne” (sala konferencyjna IPN w Lublinie, ul. Wodopojna 2),
 - Szlakiem lubelskich Sprawiedliwych – spacer edukacyjny (lubelska przestrzeń miejska),
 - Pokaz etiudy filmowej „Świadek poMOCY” w technologii VR (sala konferencyjna IPN w Lublinie, ul. Wodopojna 2).
- 26 marca 2025 – artykuł popularnonaukowy dr Alicji Gontarek w *Kurierze Lubelskim* na temat Polaków ratujących Żydów;

Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi

- 24 marca 2025, godz. 10.00, Łódź – uroczystość z okazji Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, organizowana przez łódzki IPN (Park Ocalonych);

Instytut Pamięci Narodowej w Olsztynie

- 24 marca 2025, godz. 9.50 – lekcja on-line „Spełniałem tylko swój obowiązek. Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”;
- 24 marca 2025, godz. 9.00, Biała Piska – zajęcia edukacyjne w Zespole Szkół nr 1;

- 24 marca 2025 – 4 kwietnia 2025 – wystawa „Samarytanie z Markowej” w kościele św. Józefa;
- 24 marca 2025 – premiera w internecie infografik dotyczących Tadeusza Pankiewicza oraz Aleksandra Kamińskiego;

Instytut Pamięci Narodowej w Opolu

- 24 marca 2025, Olesno – złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na grobie kpt. Szczepana Gwiazdowskiego ps. Głaz – Kawaler Orderu Odrodzenia Polski za bohaterską postawę i niezwykłą odwagę wykazaną w ratowaniu życia Żydom podczas II wojny światowej;
- 24 i 28 marca 2025, Opole – cykl lekcji historycznych w opolskich szkołach podstawowych na temat Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką;

Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu

- 7 marca – 30 kwietnia 2025, Poznań – prezentacja wystawy „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej” (Przystanek Historia IPN, ul. Dąbrowskiego 29);

Instytut Pamięci Narodowej w Radomiu

- 24 marca 2025, godz. 12.00, Radom – spektakl „Sprawiedliwi. Historia rodziny Ulmów” w Resursie Obywatelskiej w Radomiu dla uczniów szkół podstawowych i średnich regionu radomskiego;

Instytut Pamięci Narodowej w Rzeszowie

- 17 marca 2025, Markowa – wykład dr. hab. Elżbiety Rączy (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie) dla studentów I roku Kulturoznawstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego, połączony ze zwiedzaniem Muzeum (Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów);
- 22 marca 2025, godz. 10.00, Markowa – wykład dr. Wojciecha Hanusa (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Rzeszowie) „Rodzina Ulmów z Markowej” dla uczestników spotkania z Domowego Kościoła Diecezji Rzeszowskiej (Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów);
- 23-24 marca 2025, Markowa – udział przedstawicieli rzeszowskiego IPN w obchodach Narodowego Dnia Pamięci Polaków Ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, podczas II Dni Dziedzictwa Błogosławionej Rodziny Ulmów:

23 marca , godz. 11.00 – msza św. w kościele św. pw. Św. Doroty w Markowej, w intencji Polaków ratujących Żydów podczas II wojny światowej pod przewodnictwem Arcybiskupa Przemyskiego Adama Szala

24 marca, godz. 11.00 – Apel Pamięci w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów;

- 24 marca 2025, Jagiełła-Niechciałki – przedstawiciele IPN w Rzeszowie złożą wiązanek kwiatów oraz zapalą znicze przed pomnikiem Żydów zamordowanych w Markowej (Cmentarz Ofiar Nazizmu Niemieckiego Jagiełła-Niechciałki);
- 24 marca 2025, Rzeszów – przedstawiciele IPN w Rzeszowie zapalą znicz pamięci przed tablicą upamiętniającą Żydów;
- 26 marca 2025, Iwonicz – prelekcja Zenona Fajgera (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Rzeszowie) „Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej w latach 1939-1945” dla uczniów Zespołu Szkół w Iwoniczu;
- 28 marca 2025, Lubaczów – wykład dr. Wojciecha Hanusa podczas spotkania dla nauczycieli i uczniów „Rodzina Ulmów i postawy Polaków ratujących Żydów w czasie okupacji niemieckiej” (Biblioteka Pedagogiczna w Przemyśle. Filia w Lubaczowie);

Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie

- 24 marca 2025, Gorzów Wielkopolski – zajęcia dla uczniów z ZS Ekonomicznych dotyczące Polaków ratujących Żydów;
- 24 marca 2025, Koszalin – zajęcia dla uczniów ZS nr 1 dotyczące Polaków ratujących Żydów;
- 24 marca 2025, godz. 17.30, Koszalin – pokaz filmu „Paszporty Paragwaju” (Przystanek Historia w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 115);
- 19–30 marca 2025, Szczecin – prezentacja wystawy „Śmierć za człowieczeństwo. Rodzina Ulmów” (kościół pw. Opatrzności Bożej przy ul. Marii Dąbrowskiej 19 w Szczecinie, os. Majowe); wystawę można oglądać w godz. od 9.00 do 18.00;
- 24 marca 2025, godz. 9.00, Szczecin – uroczystość prezentacji sfinansowanego przez szczeciński oddział IPN nowego pomnika nagrobnego Witalisa Łukasiewicza, odznaczonego medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” (kwatera 5B, rząd 9, mogiła nr 30, Cmentarz Centralny w Szczecinie przy ul. Ku Słońcu).
Zapalenie zniczy na grobach „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata”, pochowanych na Cmentarzu Centralnym;
- 24 marca 2025, Szczecin – zajęcia dla uczniów ZS nr 4 w Szczecinie dotyczące Polaków ratujących Żydów (Przystanek Historia, Plac Brama Portowa 1, biurowiec „Posejdon”);
- 24 marca 2025, godz. 17.30, Szczecin – pokaz filmu „Paszporty Paragwaju” (Przystanek Historia, Plac Brama Portowa 1, biurowiec „Posejdon”);

Instytut Pamięci Narodowej we Wrocławiu

- 20 marca 2025, godz. 9.30, Legnica – prelekcja Marka Gadowicza „Rodzina Ulmów” (Przystanek Historia w Legnicy);
- 21 marca 2025, godz. 10.00, Wrocław – prelekcja Jerzego Rudnickiego „Na pomoc sąsiadom. Polacy na Polesiu wołyńskim wobec zagłady Żydów wołyńskich 1942–1944” (Wrocławskie Centrum Seniora);
- 24 marca 2025, godz. 10.00, Wołów – prelekcja Jerzego Rudnickiego „Na pomoc sąsiadom. Polacy na Polesiu wołyńskim wobec zagłady Żydów wołyńskich 1942–1944” (Zespół Szkół Społecznych w Wołowie);

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

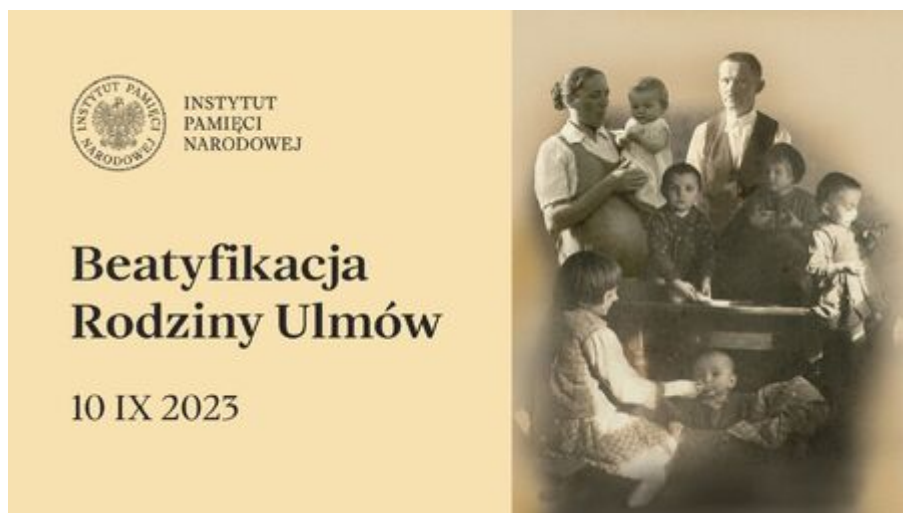
Powiązane wiadomości

Portal IPN o rodzinie Ulmów

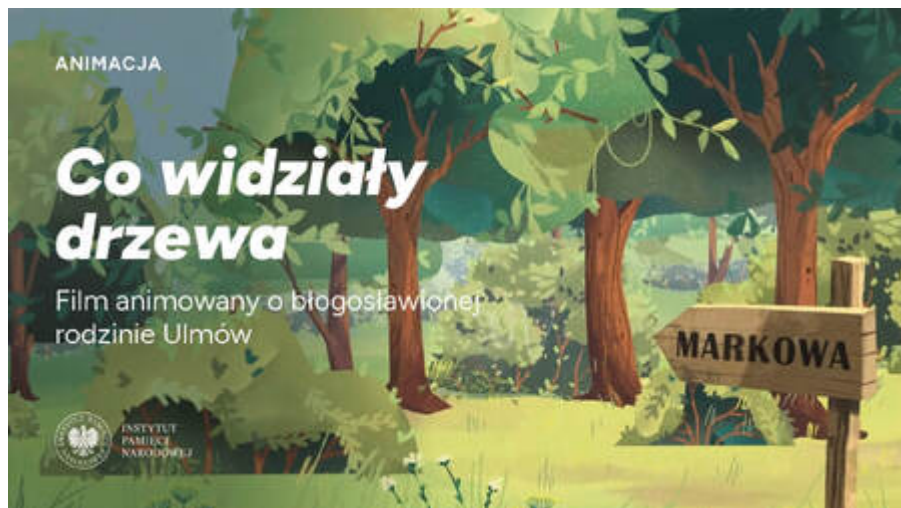
W Rzeszowie zaprezentowano immersyjną etiudę filmową „Świadećstwo poMOCY”

Beatyfikacja rodziny Ulmów - etiuda filmowa

„Śmierć za Żydów i siedmioro” - premiera 20. odcinka cyklu filmowego „Nie tylko Ulmowie”

„Co widziały drzewa” - pierwszy animowany film dla najmłodszych o rodzinie Ulmów

Uroczystość odsłonięcia pomnika poświęconego Polakom ratującym Żydów w czasie II wojny światowej

Polska

Centrala

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, Polacy ratujący Żydów pod okupacją niemiecką